

Historický vývoj výuky mateřského jazyka u žáků se zrakovým postižením

Klára Eliášková

Katedra českého jazyka

Doc. PhDr. Martina Šmejkalová, Ph.D.

Abstrakt

Disertační práce se zaměřuje na jazykové vzdělávání žáků se zrakovým postižením (dále jen ZP) na 2. a 3. stupni škol. Zkoumá historické formování didaktiky českého jazyka žáků se ZP v dobových kulturních a společenských souvislostech v období od roku 1807 do roku 1989 se zvláštním zřetelem k období od roku 1945 až po současnost. Historický výzkum se soustřeďuje na specifické aspekty jazykového vyučování dětí se ZP, pro něž je charakteristická skutečnost, že je realizováno bez možnosti vizuálních podnětů. Pro výzkum kombinujeme badatelské metodologické přístupy obvyklé pro lingvodidaktické (obsahová analýza primárních pramenů, řízené rozhovory s pamětníky jako doplňková metoda) a speciálně pedagogické obory (historicko-srovnávací metoda) s cílem propojit obě roviny v konzistentní pohled na zkoumanou problematiku. Zpracování historického vývoje didaktiky mateřského jazyka u žáků se ZP v odborné literatuře zcela chybí. Identifikace silných míst (koncepce osnov předmětu, vývoj vzdělávacích cílů, kvalifikace učitele českého jazyka, speciální učebnice českého jazyka apod.) v minulosti může podpořit teoretická východiska pro rozvoj soudobé inkluzivní didaktiky předmětu český jazyk akceptující speciální vzdělávací potřeby žáků.

Klíčová slova

historický vývoj didaktiky českého jazyka; žáci se zrakovým postižením; speciální výuka mateřského jazyka